

Baumann Tímea

Online MID-oktatás – A magyar kiejtés tanítása online (módszertani javaslatok)

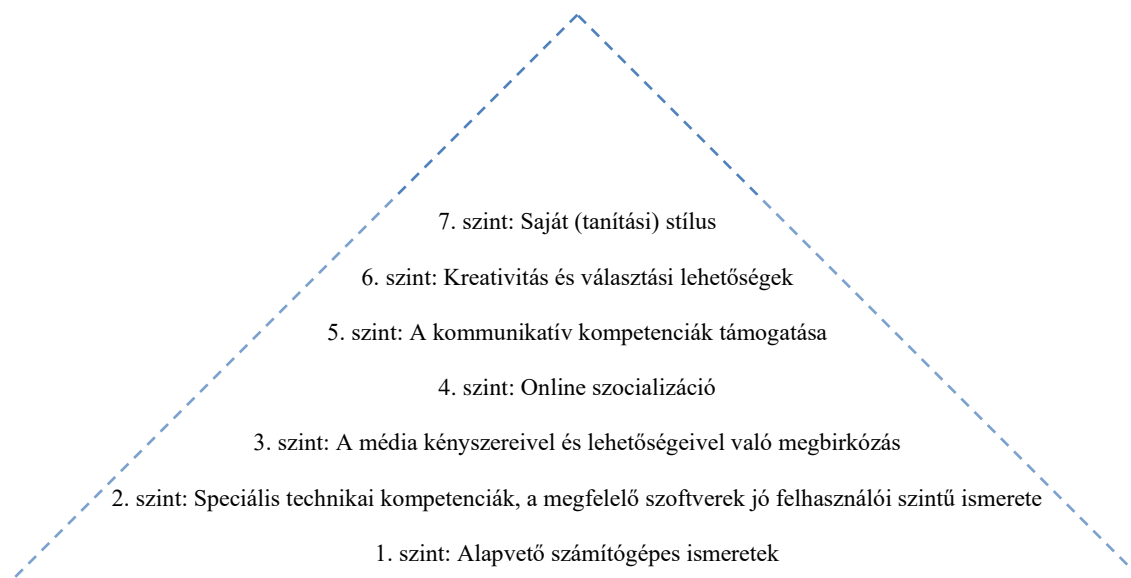
2020 kétségkívül ráirányította a figyelmet a digitális oktatás módszertani kérdéseire. Ezek mellett a kérdések mellett a magyar mint idegen nyelv oktatásával foglalkozó szakemberek sem mehetnek el szó nélkül. A digitális nyelvoktatáson belül a kiejtés tanítása az egyik olyan terület, amely kihívások elé állítja a tanárokat. Írásomban ezeket a kihívásokat szeretném áttekinteni, valamint szeretnék néhány módszertani javaslattal élni, hogy miként valósítható meg a magyar hangok rögzítése és automatizálása, a megfelelő hangsúlyozás, ritmus és intonáció kialakítása a nyelvtanulóknál az online tanulási környezetben.

1. A digitális nyelvoktatás sajátosságai és hatása a MID oktatásmódszertanára

A digitális nyelvoktatás a magyar mint idegen nyelv oktatásában nem 2020-ban került látószögbe. Az interneten keresztüli élőnyelvi kommunikáció fejlődésével már jó tíz éve megvalósul a kisszámú, professzionális MID-tanárok és a világ minden pontján élő, magyar nyelv és kultúra iránt érdeklődő nyelvtanulók egymásra találása. Ami kezdetekben az egyszerű beszélgető „szkájp-órát” jelentette, az mára már egy jóval hatékonyabb technológiai háttérrel rendelkező digitális nyelvórában valósulhat meg. Ugyanakkor szakmai, módszertani aggályokat vet fel, hogy 2020-ig a digitális MID-oktatás mögött szinte semmilyen intézményi, szervezeti háttér nem állt. Az egyébként kiváló MID oktatási módszertanok többsége (Dóla 2020, Nádor 2019, Hegedűs–Nádor 2006, Bárdos 2000) sem foglalkozik részletesen az online tanárok specifikus szakmai kérdéseivel, hiszen az IKT-t főként az offline, osztálytermi oktatás egyre fontosabb, ám mégiscsak kiegészítőjeként kezelik.¹

Így, ha a digitális nyelvtanítás módszertanában szeretnénk elmélyedni, elsősorban külföldi, főként angolszász tapasztalatokat vizsgálhatunk meg – melyek azonban természetüknél fogva nem adhatnak közvetlen választ a magyar nyelv sajátosságait érintő kérdésekben. A digitális oktatás módszertanával a 2000-es évek elején kezdtek el behatóbban foglalkozni és felállítani olyan modelleket, amelyek lehetővé teszik ennek a tanulási-tanítási folyamatnak az elemzését. Ilyen például Jozef Colpaert pedagógiai irányultságú modellje (Colpaert 2006), amely a CALICO folyóirat online nyelvtanítással foglalkozó külöнкиadásában jelent meg több, más online nyelvtanítással foglalkozó esettanulmánnyal együtt. Az esettanulmányok egy kiváló tükröt is mutatnak nekünk arról, hogy tapogatóztak 15 évvel ezelőtt a nyelvtanárok és nyelvtanítással foglalkozó szakemberek az online világban (lásd még például Lewis 2006), a CALL (*computer assisted language learning*) elméleteit és módszertanát lassanként kidolgozva. A 2000-es évek első évtizedében a nyelvtanítással foglalkozó szakemberek eljutottak addig a már-már közhelyes, ám igen lényeges megállapításig, hogy az, aki jó nyelvtanár, nem biztos, hogy jó online nyelvtanár is (Compton 2009: 73–74). Regina Hampler és Ursula Stickler már 2005-ben felállítottak egy piramis-modellt arról, hogy egy online nyelvtanárnak milyen kompetenciákkal kell rendelkeznie:

¹ Erről a témáról a legrészletesebben Nádori Gergely és Prievara Tibor IKT módszertanában olvashatunk (Nádori–Prievara 2012).

Bár a modell vitatható, mégis jó első képet ad arról, hogy ha MID-tanárként online oktatással szeretnénk foglalkozni, milyen tudással kell felvérteznünk magunkat. Természetesen ma már ezt a tudást különböző népszerű angol nyelvű szakirodalmakkal is bővíthetjük (pl. Ko–Rossen 2017, Vai–Sosulski 2015). Ugyanakkor ne feledjük, hogy ezeknek a kitűnő módszertani útmutatóknak a tanácsait mind le kell fordítanunk a magyar mint idegen nyelv oktatására. A modellekből levonhatunk néhány általános következtetést, amelyet MID-tanárként saját magunk számára elérendő célnak tűzhetünk ki. Vagyis MID-tanárként képesnek kell lennünk

- az új technológiák rugalmas és gyors elsajátítására;
- nagyobb rendszerekben (tanulási folyamatban) gondolkodni: a tanulási folyamatban nem csak az órai munkára kell fókuszálni, hanem az aszinkron tanulási folyamatokat (önálló online tanulás, házi feladatok, projektek, online közösségek kommunikációja stb.) is menedzselnie kell;
- létrehozni és fenntartani a csoportkohéziót az online közösségben;
- az adott tananyagokhoz illeszkedve saját online feladatokkal, autentikus képi és hanganyaggal gazdagítani a nyelvórát;
- az adott tantervekhez és tananyagokhoz igazodva felépíteni egy saját óravezetési stílust;
- a nyelvtanításban továbbra is fontos teret kell hagynia a kulturális ismeretek átadásának (illeszkedve a nyelvtanítási szempontokhoz), mivel ez fontos motivációt jelent a nyelvtanulók számára.

Ha komolyan vesszük ezeket a külföldi online módszertanokból levonható elvárásokat magunkkal szemben, akkor láthatjuk, nagy a kihívás. Ezt a feladatot nem egyedül, hanem oktatói csapatokba szerveződve lehet megfelelően végrehajtani, tehát szükség van a kooperációra a tanárok között is. Többek között abban, hogy a magyar mint idegen nyelv online oktatásának módszertani kérdéseiről közösen gondolkodunk, így például a továbbiakban a kiejtés online oktatásáról.

2. A digitális MID-oktatás egyik kihívása: a kiejtés tanítása

A digitális nyelvoktatás rengeteg kihívás elé állítja a MID-tanárokat is. Ezek közül csak egyet szeretnék most kiragadni és továbbiakban részletesen megvizsgálni: a kiejtés tanításának módszertani kérdéseit. A kiejtés tanítása egyébként is egy olyan terület a nyelvtanításban, amely gyakran kerül háttérbe más kompetenciák fejlesztésének a javára, különösen azért, mert a kiejtés elsajátítása megtörténhet intuitív módon is (Bárdos 2000: 47). Mivel magyar mint idegen nyelvet általában magyar anyanyelvű tanárok tanítanak, ezért a megfelelő modell rendelkezésre is áll a nyelvtanulók számára a kiejtés intuitív elsajátításához. Ugyanakkor fel kell hívni a nyelvtanulók figyelmét a magyar nyelv sajátosságaira (a más nyelvektől eltérő beszédhangokra, szó- és mondathangsúlyra, a hanglejtésre, a szünetek szerepére stb.), így a működőképes kiejtés (Bárdos 2000: 48–49) kialakulását szükséges fonetikai, artikulációs, intonációs és a hangsúlyozást tudatosító gyakorlatokkal segíteni (Gyöngyösi és mtsai. 2018: 21–22). Továbbá a kiejtéstanításban nem csupán a helyes képzésre, de a helyes megértésre (percepcióra), vagyis a hangoktól kezdve a mondathangsúlyokig a megfelelő realizálásra is oda kell figyelni. Kérdésünk jelen esetben az, mindez hogyan valósítható meg az online tanulási környezetben.

2.1. A kiejtés tanítását befolyásoló tényezők a digitális nyelvoktatásban

Vegyük először is sorra, milyen tényezők nehezíthetik a kiejtés tanítását az online tanulási környezetben. A legfrissebb magyar kiejtés tanítását segítő módszertani kiadvány (Gyöngyösi és mtsai. 2018) a kiejtést befolyásoló tényezők felsorolásánál elsősorban a nyelvtanuló adottságait (motiváció, viselkedésmód, identitás, anyanyelvből fakadó akcentus, nyelvérzék, életkor, önbizalom és énkép), továbbá a nyelvi környezetet veszi figyelembe (Gyöngyösi és mtsai. 2018: 25–26). A digitális nyelvoktatás esetében ezek mellé további tényezőket kell felsorakoztatnunk. Így a nyelvtanárnak szembeülnie kell az online nyelvtanulási környezet sajátos technológiai adottságaival is. Ezek közül számunkra most a láthatóság és a hallhatóság problematikája a leglényegesebb, hiszen a kiejtés elsajátításában a fizikális észlelés (a beszéd szegmentális és szupraszegmentális elemeinek megfelelő észlelése (hallása) és a beszédhangok képzésének láthatósága) meghatározó szereppel bír.

Vegyük egy kicsit pontosabban szemügyre, milyen módszertani kérdéseket vet fel ez a két szempont. Ha a láthatóság jelenségének megváltozására tekintünk, akkor a kiejtéstanítás szempontjából előnyöket és hátrányokat is tapasztalhatunk. A tanár láthatósága egyrészt megnő, másrészt beszűkül. Megnő, hiszen az osztálytermi szituációhoz képest a nyelvtanulók közelebről (mégpedig egyenlően ugyanolyan közletről) láthatják a tanár arcát. Mark Hancock, az angol kiejtéstanítás egyik szakértője felhívja a figyelmet arra, hogy a tanárok használják ki ezt a nagyszerű lehetőséget (Hancock 2020a, 2020b). A kamerán keresztül a diákok közvetlen közelről figyelhetik meg, hogyan képezi az anyanyelvi beszélő a hangokat. Láthatják az ajkak és a nyelv mozgását, megkülönböztethetik könnyedén az ajakréses és zárhangokat, megfigyelhetik, mikor vesz levegőt a tanár. Mindezt megtehetik anélkül, hogy kényelmetlenül éreznék magukat amiatt, hogy e megfigyelésben túl közel kerültek az intim szférák egymáshoz (ez utóbbi például a hagyományosan nagyobb távolságot tartó nemzetek számára jelenthet felszabadító könnyebbséget). Ugyanakkor a tanár kevésbé látható is, hiszen a kommunikáció során használt testbeszéd további elemei (melyek szintén segítik a megértést, így hozzájárulnak a helyes percepcióhoz) elvesznek, vagy csak részlegesen érzékelhetők. Így tehát, ha a tanár például a mély és magas hangrendű magánhangzók közötti különbséget vagy éppen az eldöntendő kérdés intonációját az osztálytermi körülmények között testbeszéddel szokta illusztrálni, akkor az online tanulási környezetben ezeket módosított vagy teljesen más jelekkel kell helyettesítenie. A láthatóságot vizsgálhatjuk továbbá a diák oldaláról is. A tanárnak látnia

kell a diákot, amikor kiejtést tanít: látnia kell, hogyan képezi a hangokat, mennyire nyitja nagyra a száját (ami a magyar nyelv esetében lényeges), de azért is látnia kell, hogy tudja milyen önbizalommal és motiváltsággal áll hozzá a kiejtés tanulásához. Ha a diák megfelelő kamerával jelenik meg az online órán, akkor ez a láthatóság nagyrészt meg is valósul. Sőt, amennyiben felvétel készülhet a tanóráról, úgy a tanárnak arra is lehetősége van, hogy egy-egy diák produkcióját újra tüzetesebben megfigyelje – amire osztálytermi körülmények között nem lenne módja. Ugyanakkor fontos a diákokat arra ösztönözni, hogy a digitális nyelvórán kameraképpel vegyenek részt, és engedjenek bepillantást a tanár számára ezekbe a folyamatokba – saját nyelvi fejlődésük érdekében.

A hallhatóság már egy nehezebb kérdés, és rögtön le kell szögeznünk, hogy ennél a szempontnál még fontosabb a használt technikai eszközök és az internetkapcsolat jó minősége. Egy ideális tanítási szituációban ezek nem akadályozhatják a kiejtés tanítását, azonban tisztában kell lennünk azzal, hogy a technológiai adottságok korántsem mindig ideálisak. Így a kiejtés tanítása, illetve a diákok kiejtésének javítása esetében mindig meg kell bizonyosodnunk arról, hogy valóban jól hallhatók vagyunk, illetve a diák beszédét is valóban tisztán halljuk-e. Az online tanulási környezet mint a kommunikáció színtere ilyen módon bizonytalanná teszi azt, ami az osztályteremben egyértelmű: az anyanyelvű tanár a legjobb modell a kiejtési minták bemutatására. A jól hallhatóság kérdésessége mellett a nem teljes szinkronitás is nehézségeket okozhat a nyelvtanárnak a kiejtési gyakorlatok elvégzésében az online tanulási környezetben. Ez a probléma legnyilvánvalóbban kétféle kiejtésgyakorlatnál mutatkozik meg. Egyrészt a közös fonetikai, hangoztató gyakorlatok során észlelhető az egyidejűség hiánya. Másrészt ez az aszinkronitás még kellemetlenebbül jelentkezik a kiejtés tanításában közkedvelt közös éneklésnél, amely a megszokott módon szinte megvalósíthatatlan az online tanulási környezetben. A közös hangoztatásnak, közös éneklésnek gátat szab a technológia (az adatátvitel sebességének különbsége), de valószínűleg az online tanulási környezetben egyébként is nehezebben hangolódnak egymásra a résztvevők, nehezebben észlelhető számukra, hogyan tudnak együtt szóban megnyilvánulni. Ezek a felvetett problémák világosan mutatják, hogy a digitális nyelvoktatásban a kiejtés tanítására más, a megszokottól eltérő gyakorlatokat kell kialakítani a nyelvtanárnak. Vagyis szükség van az online nyelvtanári kompetenciáknak a kreatív használatára (Compton 2009, Pawan 2016).

Másrészt viszont érdemes áttekinteni az előnyöket is az online kiejtéstanításnál. Mark Hancock (2020b) felhívja a figyelmet arra, hogy az introvertált nyelvtanulók számára az online tanulási környezet megnyugtató hatással lehet a fonetikai gyakorlatoknál. A tanulói platformokon lehetőség van a mikrofon kikapcsolására, amely megengedhető gyakorlat lehet a kiejtéstanításnál is. Mivel a tanár amúgy sem képes megfelelően észlelni a diákok produkcióját a közös hangoztatásnál, ezeket a gyakorlatokat a diákok nyugodtan végezhetik kikapcsolt mikrofon mellett is. Hancock szerint ez lehetővé teszi számukra, hogy egyrészt a lehető legjobb minőségben hallhassák a tanárt, másrészt oldja a gátlásaikat, bátrabban gyakorolják a beszédhangokat. Ezzel az eljárással tulajdonképpen a közös éneklés is megoldható, még ha a kórusban éneklés élménye el is marad (mindazonáltal az egyébként nem szívesen éneklő nyelvtanulók is bátrabban fakadnak dalra).

2.2. A nyelvi modell kérdése az online tanítási környezetben

A hallhatóság és észlelés fentebb leírt nehézségei miatt fel kell tennünk a kérdést, hogy a kiejtés tanításában valóban az anyanyelvű tanár lenne az a nyelvi modell (Szita-Pelcz 2017), akit a diákok a működőképes kiejtés elsajátításához segítségül hívhatnak. Kétségtávol a tanár továbbra is fontos nyelvi modell lesz a diákok számára, különösen az intuitív tanulási folyamatok során, amikor megfigyeli és utánozni próbálja tanára hangképzését, hangsúlyozását, intonációját. Ugyanakkor az online tanulási környezet más nyelvi modellek eredményes alkalma-

zását is lehetővé teszi. A gyakorlatok átalakításával a modellként szolgáló tanár mellett más élőnyelvi mintákat is alkalmazhatunk szemléltetésre. Így kezdetekben online lejátszható hang- és videóanyagokat (például a *MagyarOK* tankönyvcsalád hanganyagait², az *Aktív MagyarOK* weboldal hanganyagait és szövegeit³, a *Hangrend* fonetikai gyakorlófüzet hanganyagait⁴, a berlini Humboldt Egyetem *Magyar Hangtárának* anyagait⁵, a *MagyarOK Magyarul beszélni* menő youtube csatorna videót⁶), majd később rengeteg autentikus hang- és videóanyagot is hozhatunk nyelvi mintaként. Ezentúl pedig a helyes kiejtés tudatosítására is alkalmasak ezek a hang- és videóanyagok. Kiadhatjuk például feladatként a diákoknak, hogy figyeljék meg a hanganyag hallgatása közben, hogyan hangsúlyoz a beszélő, vagy hol tart szüneteket, mely szavakat ejti együtt és még sorolhatnánk.

Természetesen ezek a hang- és videóanyagok az osztálytermi órán is a tanárok rendelkezésére állnak, és használatba is kerülnek, az online tanulási környezetben azonban megváltozik a szerepük az oktatásban. Míg az osztálytermi gyakorlatban egyértelmű, hogy a legközvetlenebbül, a legjobb minőségben az anyanyelvű tanártól fogja hallani a nyelvtanuló a magyar beszédet, addig az online órán lehet, hogy ezek az anyagok fogják biztosítani a magasabb minőséget. Használatuk is módosulhat a kiejtéstanulás folyamatában: a fonetikai gyakorlatok egy részét a tanár tanórán kívül gyakorlatként adhatja fel a nyelvtanulónak. Így ezeknek a hanganyagoknak a szerepe megnő az önálló kiejtésgyakorlásban is, amely fontosabbá válik az órai gyakorlásnál annak technikai akadályai miatt. Tehát a korábbi nyelvórai gyakorlatok egy része órán kívüli feladattá alakul, illetve az órán történt kiejtésgyakorlatok finomra hangolása is ezekkel történhet meg.

3. A hallásértés és a helyesírás tanítása online

A kiejtés tanításához szorosan kapcsolódik a hallásértés fejlesztése is, hiszen – amint Szende Virág (2005) kimutatta – az idegen nyelv elsajátításának korai szakaszában a beszédpercepció és beszédprodukciónak még együtt fejlődik. A nyelvtanulás kezdetén tehát a fonetikai gyakorlatok, az elfogadható kiejtés kialakítása támogatja a hallásértés képességét, valamint a helyesírás pontosságának a kialakítását is. A másik oldalról pedig a hallott szövegértés gyakoroltásával javul a kiejtés is. Szintén a kezdetektől kell tanítani a helyesírást is, amely a kiejtés fejlesztésével is javulhat, hiszen a magyar helyesírás a kiejtésen alapszik (Gyöngyösi és mtsai. 2018: 29–31).

A digitális nyelvóra a szóbeliséget helyezi előtérbe, írásos gyakorlatok kevésbé jellemzők ezekre az órákra. Ám lényeges, hogy ezeknek is teret biztosítsunk. Néha nem elég, ha az írás gyakorlása csak az órán kívüli feladatokhoz kapcsolódik. Különösen nem, ha a beszédpercepciót, az elfogadható kiejtést és helyesírást együtt szeretnénk gyakoroltatni a fentebb ismertett egymásra hatások miatt.

Elsőre nehéz feladatnak tűnhet például a diktálás megvalósítása az online tanulási környezetben, hiszen többféle hiányossággal kell számolnunk. Egyrészt a diákok alapvetően gépelni fognak ezeknél a feladatoknál, tehát nem gyakorolják a kézírás, ami különösen azoknak a diákoknak lehet fontos, akik saját anyanyelvükön más ábécét használnak és más irányba írnak. Másrészt a gépelés miatt az elejétől fogva különösen hangsúlyoznunk kell az ékezetek jelentés-megkülönböztető szerepét, és meg kell követelnünk a magyar nyelvű billentyűzet, a magyar betűk használatát. Harmadrészt a diák órai írásprodukciónak nem minden esetben lát-

² http://magyar-ok.hu/hu/A1_audio.html?ver=2.8

³ <https://aktiv-magyar-ok.com/>

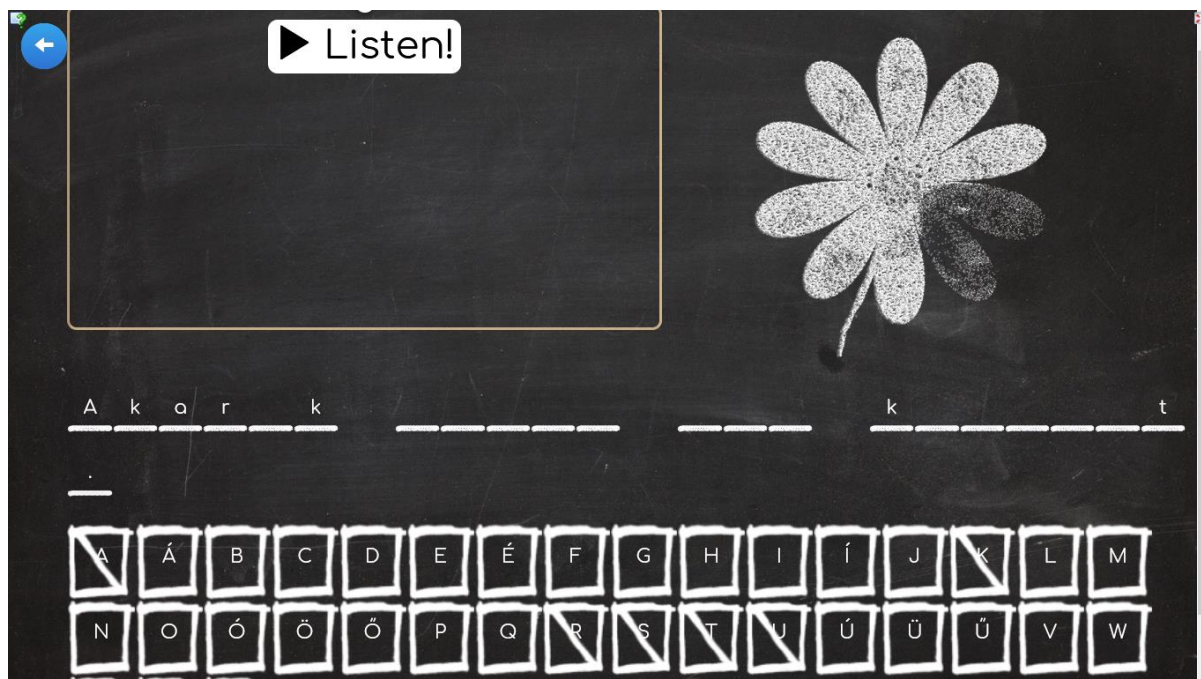
⁴ https://isc.pte.hu/hu/hangrend_hanganyagok

⁵ <https://rs.cms.hu-berlin.de/magyar/pages/home.php>

⁶ <https://www.youtube.com/channel/UCv4OI7fdvsdcXhe8DPyyOrg>

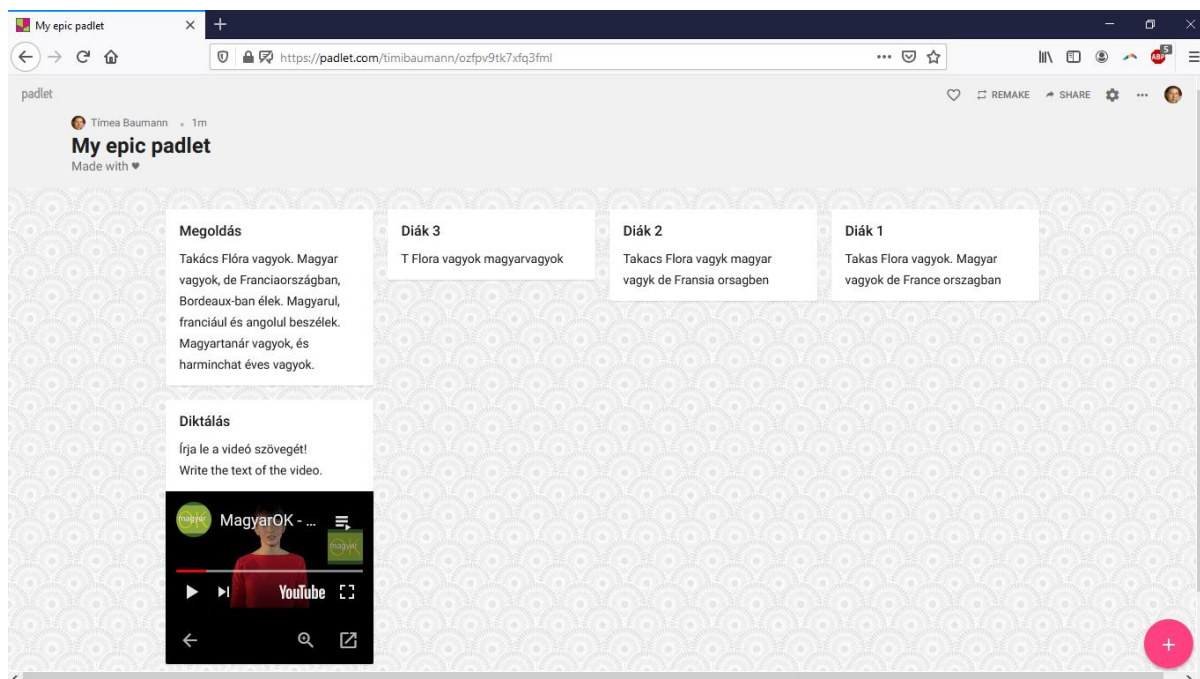
hatja a tanár, így kevésbé van tudása arról, hogy a diákok helyesírási kompetenciái hogyan fejlődnek.

Szerencsére az online tanulási környezetben is kialakíthatók olyan jó gyakorlatok, amelyek segítik a diákok beszédpercepciójának és helyesírásának fejlődését. Például számos Learning Apps feladat hozható létre, amelyekkel a diákok gyakorolhatnak. Mivel ez az alkalmazás meg tudja szólaltatni a magyar nyelven beírt szöveget, kiválóan gyakorolható vele a hallásértés – pl. a hallott szöveg leírt szavakkal vagy mondatokkal történő párosításával; a lehetőségeknek csak saját kreativitásunk szab határt. Külön kiemelném a Learning Apps akasztófajáték mintájára megalkotott feladatát, amely kifejezetten a hallott szöveg helyesen történő leírását gyakoroltatja.

A diákok általában kedvelik ezeket a feladatokat, és ha a tankockákat bevisszük a tanórára, a diákok kis csoportokban, párokban gyakorolhatnak velük külön szobákban. Ez egyben az együttműködést, a csoportkohézió kialakulását is segíti, továbbá a szobák között vándorló tanár képet kaphat diákjai beszédpercepciósi kompetenciáiról és helyesírásáról is. A *MagyarOK* tankönyvcsalád több hasonló, ingyen hozzáférhető digitális gyakorló feladattal rendelkezik, és az *Aktív MagyarOK* weboldal feladatai is kiválóan alkalmasak az ilyen jellegű gyakorlásra. Ugyanakkor saját feladatok is könnyen előállíthatók a programmal; használata gyorsan elsajátítható.

A diktálás gyakorlatát a digitális oktatásban is megvalósíthatjuk. Igaz, nem a kézírást, hanem a gépelést gyakoroltatjuk vele, de a beszédpercepció és a helyesírás szempontjából ez nem lényeges különbség. Egyszerű módszer erre, ha a diákokat arra kérjük, hogy a csetbe írják és küldjék el a leírt szöveget, sokkal színvonalasabb megoldás viszont a Padlet (<https://padlet.com>) nevű alkalmazás használata, ahova a diákok egyszerre írhatnak, írott produktumaik egy felületen olvashatók, összevethetők. Ezenkívül a diktálást kombinálhatjuk hanganyagokkal vagy videóanyagokkal is. Használhatjuk például a *MagyarOK Magyarul beszélni menő* Youtube csatorna videóit, amelyet a diákok a leírás során annyiszor hallgathatnak meg újra, ahányszor szükségesnek érzik. Alább egy illusztráció látható egy ilyen diktálás végeredményéről:

4. Mérés és értékelés, visszajelzés az online tanulási környezetben

A nyelvtanulónak természetesen szüksége van megerősítésre vagy javításra, tanári visszajelzésre a kiejtését illetően; valamint a tanárnak is érdeke, hogy figyelemmel tudja kísérni diákjai kiejtésének fejlődését. Az online nyelvóra erre kevesebb lehetőséget biztosít a megváltozott kommunikációs szituáció miatt, hiszen az azonnali javítás például udvariatlan közbevágásnak tűnhet, mert megszólalási szándékunkat kevésbé tudjuk testbeszéddel jelezni. Továbbá tanárként nem lehetünk biztosak afelől, hogy jól tudtuk-e észlelni a diák kiejtését, különösen, ha nincs idő egyenként meghallgatni mindenkinek a beszédproduktumát. Ezekre a problémákra egy jó megoldást jelenthet a házi feladatként elkészített videófelvétel, amelyet a tanár felhasználhat a diák kiejtési nehézségeinek részletes megfigyelésére, majd ez alapján adhat visszajelzést számára, hogy hol jár az elsajátítás folyamatában. Így tehát a mérés és értékelés folyamata is részben vagy teljesen a tanórán kívülre helyeződik.

5. Kiejtéstanulás és a magyar kultúra átadása

A kiejtéstanításnak számos olyan gyakorlata van, amely amellet, hogy kiváló módszer a kiejtés fejlesztésére, egyben a magyar kulturális értékek bemutatását is szolgálják. Ilyen a zenehallgatás, az éneklés vagy a különböző nyelvtörők, mondókák, versek közös és egyéni felmondása, felolvasása.

Nem kell teljesen lemondanunk ezekről a feladatokról sem a digitális nyelvórán. Tanulhatunk továbbra is együtt verseket, hallgathatunk dalokat, megkérhetjük a diákokat egy-egy szépirodalmi szöveg felolvasására. Az online tanulási környezetben az egész világ csak egy kattintásnyi távolságra van, így (megfelelő előkészítéssel) bármilyen online tartalmat gyorsan tudunk prezentálni a diákok számára. A tanár szerepe itt elsősorban az, hogy a magyar kultúra jó ismerőjeként ki tudja választani a diákok számára a jó minőségű, kulturális értékeket képviselő tartalmakat; illetve azt is meg tudja ítélni, mely kulturális információk fogadhatók be a legjobban a diákok számára az adott nyelvtudási szinten.

A diákok többsége szívesen hallgat magyar zenét, és a közös éneklésről sem kell teljesen lemondanunk az online tanulási környezetben. Tisztában kell lennünk természetesen a fentebb taglalt nehézségekkel (az aszinkronitás problémájával, a kórus élmény elmaradásával), és tudatosítanunk kell, hogy talán kevésbé hatékony ez a módszer az online térben. Időnként viszont szükség van ezekre a gyakorlatokra a digitális oktatásban is, mert a diákok motivációját rendkívül növelhetik, a csoportkohéziót megerősíthetik, és még így is élményt adnak (ha másfajta élményt is).

A 2020 nyarán tartott Digitális MagyarOK nyelvtanfolyamon is megtartottuk a hagyományos offline nyári egyetem ritmusklub elnevezésű programját. Ez az online foglalkozás igen nagyszámú érdeklődőt vonzott a kurzus résztvevői közül, amely azt mutatja, hogy egyrészt van igény a kifejezetten kiejtést fejlesztő gyakorlatokra a nyelvtanulók részéről, másrészt a program által kínált kulturális tartalmakra (nyelvtörők, versek, dalok) is nagy igény van. Bár a gyakorlatok középpontjában nem az éneklés állt, mégiscsak kísérletet tettünk a közös zenehallgatás és feladatmegoldás után a közös dalolásra is.

YouTube HU
oláh ibolya magyarország eredeti dal

ZENESZÖVEG.HU
AHOL A DALSZÖVEGEK LAKNAK

Az ölelésben bőség,
az igaz ügyben hűség volt.
Én ezt az arcot már őrzöm
Magyarország!
Hiszek az álmomban egy életen al...

Ibolya - Magyarország (dalszöveggel - lyrics video)

5 181 megtekintés • 2014. máj. 26. 9,6 E 274 MEGOSZTÁS MENTÉS

Ki vállalva (akár kicsit késő) hangját, ki kikapcsolt mikrofon mellett, de mindenképpen fel-emelő érzés volt, amikor az online térben együtt énekelünk Indiától Amerikáig – Magyarországról. És bár ezt az élményt szeretném legközelebb újra egy közös fizikális térben is átélni, az online ritmusklub meggyőzött arról, hogy a diákok érdekében is keresni kell a jó megoldásokat a működőképes magyar kiejtés online fejlesztésére.

Irodalom

- Bárdos Jenő 2000. *Az idegen nyelvek tanításának elméleti alapja és gyakorlata*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Colpaert, Jozef 2006. Pedagogy-driven design for online language teaching and learning. *CALICO Journal* 23/3: 477–497.
- Dóla Mónika 2020. *Módszertani útmutató a magyar nyelv tanításához*. Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó, Budapest.
- Gyöngyösi Livia – Kampó Ildikó – M. Pintér Tibor 2018. *A magyar kiejtés tanításának elmélete és gyakorlata*, Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó, Budapest.

- Hancock, Mark 2020b. Tips for teaching pronunciation online.
<https://www.cambridge.org/elt/blog/2020/07/10/tips-for-teaching-pronunciation-online/>
- Hancock, Mark 2020. *Mark Hancock's 50 Tips for Pronunciation Teaching*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Hegedűs Rita – Nádor Orsolya (szerk.) 2006. *Magyar nyelvmester*. Tinta Könyvkiadó, Budapest.
- Ko, Susan - Rossen, Steve 2017. *Teaching Online. A Practical Guide*, Routledge, New York.
- Lewis, Tim 2006. When teaching is learning: a personal account of learning to teach online. *CALICO Journal* 23/3: 581–600.
- Nádor Orsolya 2019. *Régebbi és újabb nyelvtanítási módszerek*. Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó, Budapest.
- Nádori Gergely – Prievara Tibor 2012. *IKT módszertan. Kézikönyv az info-kommunikációs eszközök tanórai használatához*. tanarblog.hu.
- Pawan, Faridah 2016. Pedagogy and practice for online English language teacher education. *TESOL*.
https://www.researchgate.net/publication/306374582_Pedagogy_and_Practice_for_Online_English_Language_Teacher_Education
- Szita Szilvia – Pelcz Katalin 2017. Modellalapú nyelvoktatás. Természetes nyelvhasználat a tanteremben és a tantermen kívül. *THL2* 1–2: 262–269.
- Vai, Marjorie – Sosulski, Kristen 2015. *Essentials of Online Course Design. A Standards-Based Guide*. Routledge, New York.

Baumann, Tímea

**Teaching Hungarian as foreign language online – Teaching Hungarian pronunciation online
(didactic issues)**

This study discusses general questions about the methodology of teaching Hungarian as a foreign language online and presents in detail how to teach Hungarian pronunciation on online learning platforms. It lists the possible difficulties and challenges of this educational task and suggests good practices and ideas, in an encouragement for teachers to tackle the task of leading their students to the mastery of functional Hungarian pronunciation in digital education.